

Ελένη Κυριακάκη
Πολιτικός Επιστήμονας
MSc Political System & Public Policies
Υποψήφια Διδάκτωρ Διοίκησης Επιχειρήσεων
& Τουρισμού

Ελένη Κυριακάκη

Διαφορές & συγκλίσεις ανάμεσα στην αστική & την αγροτική επιχειρηματικότητα: πόροι, κίνητρα & προοπτικές βιωσιμότητας

Εισαγωγή

Η σύγχρονη ελληνική επιχειρηματικότητα διαμορφώνεται σε ένα περιβάλλον έντονων γεωγραφικών και οικονομικών δυαδισμών. Ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Κρήτης και της Κρητών Φιλοξενείν -όπου ο Τουρισμός λειτουργεί ως βασικός οικονομικός πολλαπλασιαστής- η ανάγκη για διαφοροποιημένη στήριξη είναι επιτακτική. Η παρούσα εισήγηση διερευνά τις διαφορές και τις συγκλίσεις μεταξύ της αστικής και της αγροτικής επιχειρηματικότητας, εστιάζοντας σε τρεις κρίσιμους παράγοντες βιωσιμότητας: τους διαθέσιμους πόρους, τα κίνητρα των επιχειρηματιών και, κυρίως, τον καταλυτικό ρόλο της επιχειρηματικής κατάρτισης και της ένταξης σε ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία (ΕΣΠΑ,

LEADER).

Συγκριτική Ανάλυση: Πόροι, Εμπόδια και Ευκαιρίες

Η αστική επιχειρηματικότητα (που περιλαμβάνει μεγάλες τουριστικές μονάδες, υπηρεσίες μεταφοράς, logistics και ψηφιακά εργαλεία φιλοξενίας) βασίζεται στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των πόλεων: πρόσβαση σε ανεπτυγμένες υποδομές, εκτεταμένες αγορές, και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό και υψηλότερο λειτουργικό κόστος.

Αντίθετα, η αγροτική επιχειρηματικότητα εδράζεται στους φυσικούς πόρους, την τοπική ταυτότητα και τη βιοποικιλότητα. Εδώ, ο αγροτουρισμός και η γαστρονομική ταυτότητα αποτελούν βασικούς μοχλούς ανάπτυξης, προσφέροντας υπηρεσίες εμπειρίας (experience tourism) που διαφοροποιούν το τοπικό προϊόν. Τα κύρια εμπόδια είναι η γεωγραφική απομόνωση και η έλλειψη υποδομών. Ωστόσο, τα προγράμματα LEADER και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) λειτουργούν ως μηχανισμοί αντιστάθμισης. Η ψηφιοποίηση δημιουργεί νέες προοπτικές, επιτρέποντας στις αγροτικές επιχειρήσεις να επεκταθούν σε ηλεκτρονικά δίκτυα εμπορίου και κρατήσεων, γεφυρώνοντας έτσι το χάσμα της απόστασης.

Ο Καταλυτικός Ρόλος της Κατάρτισης και της Χρηματοδότησης

Η επιτυχία, όπως αναδεικνύεται από τα εμπειρικά δεδομένα της εν εξελίξει έρευνας, δεν εξαρτάται πρωτίστως από τη γεωγραφική θέση, αλλά από τη δυνατότητα στρατηγικής αξιοποίησης των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων.

Το πιο κρίσιμο εύρημα αφορά τη στενή συσχέτιση μεταξύ επιχειρηματικής κατάρτισης και επιτυχίας ένταξης σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

Οι επιχειρηματίες που έχουν παρακολουθήσει σχετικά σεμινάρια (π.χ. από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, τον ΟΑΕΔ ή το ΙΝΕ-ΓΣΕΒΕΕ) εμφανίζουν σημαντικά υψηλότερη πιθανότητα να ενταχθούν σε χρηματοδοτικά σχήματα. Αυτό οφείλεται στο ότι η κατάρτιση παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις για:

- Τη σύνταξη ολοκληρωμένων και βιώσιμων επιχειρηματικών σχεδίων (business plans).
- Την κατανόηση των τυπικών προϋποθέσεων επιλεξιμότητας (ΚΑΔ, νομική μορφή).
- Την ελαχιστοποίηση κινδύνων και τη στοχευμένη χρήση των πόρων.
- Εμπειρικά Ευρήματα από την Έρευνα

Η πρωτογενής έρευνα αναδεικνύει δύο βασικά,

και εν μέρει αντιφατικά, ευρήματα σχετικά με την επιχειρηματική απόδοση:

Μέγεθος Επιχείρησης και Κερδοφορία

Διαπιστώνεται ότι οι μικρότερες επιχειρήσεις, εκείνες που απασχολούν 1 έως 5 εργαζόμενους και έχουν ενταχθεί σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα, εμφανίζουν, αναλογικά, υψηλότερα καθαρά κέρδη σε σχέση με άλλες. Αυτό υποδηλώνει ότι η επιδότηση λειτουργεί ως ισχυρός πολλαπλασιαστής, επιτρέποντας στοχευμένες επενδύσεις (π.χ. τεχνολογική αναβάθμιση, εξοπλισμό) που ενισχύουν την αποδοτικότητα.

Νομική Μορφή και Χρηματοδότηση

Παραδόξως, οι περισσότερες ενταγμένες επιχειρήσεις δεν είναι οι μεγάλες Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.), αλλά οι Ομόρρυθμες (Ο.Ε.) και Ετερόρρυθμες (Ε.Ε.). Το εύρημα αυτό ενισχύει την υπόθεση ότι οι μικρότερες νομικές μορφές αναζητούν την επιδότηση ως εργαλείο επιβίωσης και ανάπτυξης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαπίστωση ότι οι επιχειρήσεις με υψηλότερα έσοδα έχουν ενταχθεί σε χρηματοδοτικά σχήματα, με τους λόγους να σχετίζονται με τη δραστηριοποίηση σε εξωστρεφείς τομείς. Ειδικά στην Κρήτη, κλάδοι όπως η οινοποιία και οι εξαγωγικές επιχειρήσεις τροφίμων συνδέονται άμεσα με τον τουρισμό εμπειρίας και την υψηλή γαστρονομία, υπογραμμίζοντας τη σημασία της διασύνδεσης πρωτογενούς τομέα και φιλοξενίας.

Συμπεράσματα και Προτάσεις Πολιτικής

Η επιχειρηματική ανάπτυξη, είτε στον αστικό είτε στον αγροτικό χώρο, καθορίζεται όχι από τη γεωγραφία, αλλά από τη στρατηγική ικανότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η επιτυχία εξαρτάται από τον συνδυασμό: α) της οργανωμένης αξιοποίησης των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και β) της συνεχούς επιμόρφωσης των επιχειρηματιών.

Προτείνεται η ενίσχυση του μηχανισμού υποστήριξης των επιχειρήσεων, ιδίως στις περιφερειακές περιοχές. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμοι και Περιφέρειες) θα πρέπει να λειτουργήσει ως ενδιάμεσος φορέας, δημιουργώντας τοπικά γραφεία επιχειρηματικότητας (τύπου «one-stop shop»). Οι δομές αυτές θα προσφέρουν τεχνική βοήθεια, πληροφόρηση και καθοδήγηση στη σύνταξη φακέλων, γεφυρώνοντας το πληροφοριακό και διοικητικό χάσμα.

Προτείνεται επίσης οι δομές αυτές να εξειδικευτούν για τον τουριστικό τομέα, προσφέροντας καθοδήγηση για πιστοποιήσεις ποιότητας, ψηφιακό marketing και διασύνδεση τοπικών παραγωγών με τις μονάδες φιλοξενίας. Η βιώσιμη ανάπτυξη προϋποθέτει πολιτική συνοχής που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της μικρής και περιφερειακής επιχειρηματικότητας, με τον τουρισμό ως κεντρικό άξονα.